UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Apostatis, Et Reiterantibvs Baptisma. Titvlvs IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62915

Visual Library

Si qui autem de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, redire noluerint ad agendam condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur: credentes autem eorum erroribus, hæreticos ſimiliter judicamus.

CAP. XVI.

Liberantur ab omni obligatione, qua hæreticis tenebantur adſtricti.

Idem.

ABſolutos *a* ſe noverint à debito fidelitatis hominii, & totius obſequii, quicunque lapſis manifeſtè in hæreſim aliquo pacto quacunque firmitate vallata tenebantur aſtricti.

DE SCHISMATICIS [ET *b* ORDINATIS AB EIS.]

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Irritæ ſunt ordinationes, beneficiorum collationes, & eccleſiaſticarum rerum alienationes per ſchiſmaticos factæ, & à dignitate & ordine ſuſpenduntur, qui ſchiſma tenere jurant.

Ex Concilio Lateranenſi.

QVod à prædeceſſore *c* noſt. [1 & ſ.] Ordinationes ab Octaviano & Guidone hæreſiarchis factas, & ab ordinatis ab eis, irritas eſſe cenſemus: adjicientes, ut qui dignitates eccleſiaſticas ſeu beneficia per dictos ſchiſmaticos acceperint, careant impetratis. Alienationes quoque quæ per eoſdem ſchiſmaticos, ſeu per laicos factæ ſunt de rebus eccleſiaſticis, omni careant firmitate, & ad eccleſias ſine omni onere revertantur. Si quis autem contraire præſumpſerit, excommunicationi ſe noverit ſubjacere. Illos vero qui ſpontè juramentum de tenendo ſchiſmate præſtiterunt, à ſacris ordinibus & dignitatibus decernimus manere ſuſpenſos.

[1 *Fe. me. pp. Innocentio eſt innovantes.*]

CAP. II.

Ordinatus à ſchiſmatico, ab officio eſt repellendus, niſi probet ſecum diſpenſatum per habentem poteſtatem.

Innocentius III. *Biſuntin. Archiepiſcopo.*

FRaternitati *d* tuæ: & infrà. Priorem quem à ſchiſmatico adſeris ordinatum, ab officio poteris repellere incunctanter, niſi legitimè probaverit ſecum fuiſſe miſericorditer diſpenſatum, & ab ea perſona, quæ ſuper hoc poteſtatem habuerit diſpenſandi.

DE APOSTATIS, ET REITERANTIBVS BAPTISMA.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Clericus, qui dimiſſo habitu & tonſura immiſcet ſe enormitatibus, perdit privilegium canonis, ſi quis ſuadente. unde eum deprehendentes non incidunt in canonem, ſcilicet excommunicationem.

Alexander III.

PRæterea *e* clerici, qui relicto ordine clericali & habitu ſuo in apoſtaſia tanquam laici converſantur, ſi in criminibus comprehenſi teneantur, per cenſ. eccl. non præcipimus liberari.

CAP. II.

Si crimen Acolythi, qui rebaptizanti præbuit miniſterium, eſt occultum, promoveri poteſt: ſi publicum, non, niſi eum eo religionem intrante diſpenſetur.

Idem *Abbati S. Genovefæ.*

EX literarum *a* tuarum tenore perpendimus, quòd quidam ægritudine longa confectus, inſano ſortilegarum mulierum credens conſilio, ut ſanaretur, per iterationem fecit injuriam baptiſmatis ſacramento: [1 & ſ.] Quia ergo tua nos duxit prudentia conſulendos, qualiter puniri debeat acolythus, quem minor ætas & intentio fraternæ ſalutis excuſare *b* videtur. Diſcret. tuæ præſentibus literis reſpond. quòd ad ſuperiores ordines promoveri (ſi publicum eſt, quod proponitur) non valebit, niſi ad religionem tranſire voluerit, ut favore religionis ipſius, circa eum valeat diſpenſari. Si verò occultum eſt, promoveri poterit, & exceſſum ſuum dignis pœnitentiæ fructibus expiare.

[1 *Aſtitit huic autem ſacrilegio adoleſcens quidam bonæ ut videtur indolis, acolithus, frater carnalis illius in quo baptiſmus aſſeritur iteratus, qui miniſterium in reſpondendo exhibuit Presbytero baptizanti, & cooperator extitit rei nefandæ.*]

CAP. III.

Infamatus de apoſtaſia, compellitur ſe purgare.

Innocentius III.

TVæ *c* fraternitati: & infrà. Super ſecundo articulo inquiſitioni tuæ duximus reſpondendum, quòd clerici qui ſunt de apoſtaſiæ crimine infamati, qui videlicet abjecerunt habitum clericalem, non ſunt in ſeculari habitu tolerandi, ſed per diſtrictionem eccleſiaſticam coërcendi, donec deficiente probatione ad infamiam abolendam purgationem canonicam curaverint exhibere.

CAP. IV.

Baptizati, alterius ſectæ vel fidei ritus dimittere compelluntur.

Idem *d in Concilio generali.*

QVidam (ſicut accepimus) qui ad ſacri undam baptiſmatis voluntarii *e* acceſſerunt, veterem hominem omninò non exuunt, ut novo perfectius induantur: cùm prioris ritus reliquias retinentes, Chriſtianæ religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem maledictus ſit homo qui terram duabus viis ingreditur, & indui veſte non debeat lino lanaque contexta: Statuimus ut per prælatos eccleſiarum talis obſervantia veteris ritus omnimodè compeſcatur, ut quos Chriſtianæ religioni liberæ voluntatis arbitrium obtulit, ſalutiferæ coactionis neceſſitas in ejus obſervatione conſervet: cum minùs malum exiſtat viam Domini non agnoſcere, quam poſt agnitam retroire.

CAP. V.

Apoſtatæ incarcerari & affligi poſſunt, ut habitum reaſſumant.

Honorius III. *Archiepiſcopo Turon.*

A Nobis *f* expetiit tua frat. edoceri, quid de Apoſtatis ſit agendum, cùm *g* in cuſtodia detinentur, qui minis vel blanditiis nullatenus poſſunt induci, ut abjectum habitum reaſſumant.

Ad quod tibi breviter reſpon. quòd tales (ſi volueris) poteris *h* ſub gravi cuſtodia carcerare, ita quòd ſolummodo vita ſibi miſeria reſervetur, donec à ſuæ præſumptionis nequitia reſipiſcant.

CAP. VI.

Monachus in apoſtaſia ordinatus, non poteſt ſine diſpenſatione Papæ in ſuſcepto ordine miniſtrare.

Idem *Archiepiſcopo Lugdun.* i

a *Vid. B. Thom. 2. 2. q. 12. art. 2. & Alphonſum Caſtr. l. 2. de juſta hær. pun. c. 7. & Simancam Cath. Inſt. tit. 46. de pœnis.* b *Hæc verba, & ordinatis ab eis, deſunt in omnib. manuſcr.* c *Ca. 2. eod. tit. in 1. comp.* d *Cum. eod. tit. in 3. comp. vid. Bernard. Diaz in pract. crim. can. c. 4. & ſeq.* e *C. 2. eod. tit. in 1. compilat. & poſt Conc. Lat. p. 26. c. 16.*

a *Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. & poſt Concil. Lat. part. 26. ca. 2.* b *videntur.* c *Cum. eod. tit. in 3. comp.* d *Idem ſcilicet Innoc. III. in Concilio gen. c. 70.* e *voluntariè.* f *vide Hoſt. in ſumma tit. de apoſtatis, 6. qualiter puniantur. & Bernard. Diaz in pract. crim. can. c. 104.* g *qui.* h *potes.* i *al. Lund.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

COnſultationi *a* tuæ breviter reſpondemus, quòd monachus aliquem ſacrum ordinem in apoſtaſia recipiens, quantumlibet ſuo fuerit reconciliatus Abbati, & receperit pœnitentiam, abſque diſpenſatione Rom. Pontific. miniſtrare non poterit in ordine ſic ſuſcepto.

DE HIS, QVI FILIOS OCCIDERUNT.

TITVLVS X.

CAP. I.

Mulier occidens ſponte filium, debet perpetuò in monaſterio pœnitere, ſi tamen timetur de innocentia, datur, vel ſaltem non denegatur ſibi licentia nubendi.

Alexander III. *Tornacen. Epiſcopo.*

VEniens *b* ad nos M. mulier lachrymabili nobis confeſſione monſtravit, quod cum de quodam filium genuiſſet, & ille ſibi ſæpè turgido vultu improperaſſet, quòd filius ejus non eſſet, ipſa iracundiæ calore ducta, eundem filium interfecit: [1 *&* ꝑ.] Mandamus, quatenus eam labores inducere, ut ad aliquod monaſterium tranſeat, in quo peccata ſua perpetua pœnitentia deploret. Si autem (repugnante carnis fragilitate) ad hoc induci noluerit, ei licentiam in domino nubendi tribuas: quia tutius nobis videtur, ut in domino nubat uni ſoli, quàm inhoneſtè multos admittat.

[1 *Quo comperto comes Flandrenſis, eam totam terram uſq; ad ſeptennium abjurare coegit, niſi de noſtra licentia remaneret. Cumq; ſe noſtro aſpectui præſentaſſet, & quòd cùm crucem accepiſſet Hieroſolymam profectura nobis aſſertione ſua propoſuit, & nos eam quia in partibus illis præſentia ſua non poſſet eſſe utilis, ſed damnoſa, à Hieroſolymitano itinere revocantes, ipſam f. t. duximus remittendam: præſentium tibi auct.*

CAP. II.

Mulier occidens filium, propter hoc à viro ſeparari non debet, ſed alia pœnitentia ſibi imponitur.

Lucius III. *Pariſien Epiſcopo.*

INtelleximus *c*, quòd M. mulier filiam parvam furore accenſa diabolico jugulavit, propter quod Dominus terræ maritum ejus ipſam compulit abjurare. Quia verò illam alios habere filios intimaſti: mandamus, quatenus ita ſuper hoc provideas, quòd ſui ſceleris pœnam luat, & ſaluti ejus ac filiorum per tuam providentiam conſulatur: & non obſtante juramento, quòd à viro dictus dominus proponitur extorſiſſe, eam (ſicut expedire videris) eidem viro reſtituas, ita quòd filios ſuos liberè poſſit & pacificè gubernare.

CAP. III.

Se ſummat, ponens pœnitentiam parentum, circa quos pueri reperiuntur oppreſſi.

Idem.

DE infantibus *d* autem, qui mortui reperiuntur cum patre & matre, & non apparet, utrum à patre vel à matre oppreſſus ſit ipſe vel ſuffocatus, vel propria morte defunctus, non debent inde ſecuri eſſe parentes, nec etiam ſine pœna: ſed tamen conſideratio debet eſſe pietatis, ubi non voluntas, ſed eventus mortis cauſa fuerit, ſi autem eos *e* non latet ipſos interfectores eſſe, ſcire debent ſe graviter deliquiſſe. Quidam autem pœnitentiam trium annorum judicant eſſe debere, quorum unum peragant in pane & aqua.

a *Vide præ aliis Henricum Boich. & Hoſtien præcedenti c. citatum.* b *C.1.eod.tit.in 1.comp.& poſt Conc.Lat. ſub Alexa. III. p.50.c.12.vide Hoſt.hic in ſumma.* c *C.2.eod.tit.in 1.compila. & poſt Conc.Lat.p.50.c.25.* d *C.uni.eod.tit. in 2. comp.* e *Vox, eos, deeſt in quibuſdam exemplaribus.*

DE INFANTIBVS *a*, ET LANGVIDIS EXPOSITIS.

TITVLVS XI.

CAP. I.

Infans expoſitus à patre vel alio eo conſentiente, vel ratum habente, hoc ipſo à patria poteſtate liberatur. Idem in ſervo & liberto, qui ob prædictam cauſam liberantur à dominica poteſtate. Et idem juris eſt in prædictis languidis cujuſcunq; ætatis ſic expoſitis, vel ſi eis alimenta denegantur. hi tamen, qui prædictis alimenta præſtiterint, nullum jus in eis acquirunt.

Gregorius IX.

SI à patre ſive alio ſciente ipſo aut ratum habente (relegato pietatis officio) infans expoſitus extitit: hoc ipſo à poteſtate fuit patria liberatus. Nam *b* & hoc caſu in ingenuitatem libertus, & ſervus in libertatem eripitur, quod & de prædictis cujuſcunque ætatis languidis ſi expoſiti fuerint, vel ſi alicui eorum alimenta impiè negari contigerit, eſt dicendum. Sanè qui hos ſuſcipiunt, non poſſunt propter hoc in eorum perſonis jus aliquod vindicare.

DE HOMICIDIO *c* VOLVNTARIO VEL CASUALI.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Homicida incorrigibilis debet deponi, & tradi curiæ ſæculari, ut moriatur.

In Exodo *d.*

SI quis per induſtriam *e* occiderit proximum ſuum, & per inſidias: ab altari meo evelles eum, ut moriatur.

CAP. II.

Ponit pœnitentiam occidentis latronem cùm ſe poterat aliter liberare: ſi verò aliter liberare ſe non poterat, non tenetur agere pœnitentiam, niſi ad cautelam.

Ex pœnitentiali Romano.

INterfeciſti furem aut latronem, ubi comprehendi poterat abſque occiſione: quia ad imaginem Dei creatus eſt, 40. dies non intres eccleſiam: & lanea veſte indutus, ab eſcis & potibus qui interdicti ſunt, & à toro, gladio & equitatu, illos ſupradictos dies abſtineas. In tertia ꝺ tem & quinta feria & ſabbatho, aliquo genere legum num, vel oleribus, pomis, & parvis piſciculis, cum diocri cerviſia utere temperatè. Si autem ſine odi ditatione, te tuaque liberando hujuſmodi diaboli bra interfeciſti (ſecundùm indulgentiam dico propter imaginem Dei) ſi aliqud jejunare volueris, bonum eſt tibi: & eleemoſynam fac largiter. Si Presbyter ta dem *f* fecerit, non deponatur: tamen quamdiu vixit pœnitentiam agat.

CAP. III.

Non occiditur fur diurnus ſine culpa, ſed nocturnus ſic.

Auguſtinus *ſuper Exodo.*

SI perfodiens *b* inventus fuerit fur, & percuſſus mortuus fuerit, non eſt illi homicidium imputandum. Si autem oriatur ſol ſuper eum, reus erit. Intelligitur ergo non pertinere ad eum homicidium, ſi fur nocturnus occidatur: ſi autem diurnus fuerit, ad homicidium pertinere. Hoc eſt enim quod ait: ſi oriatur ſuper eum ſol, &c. quia poterat diſcernere, quòd ad furandum, non ad occidendum veniſſet: & ideò non debet occidi.

a *In Cod.Barb.De infantibus languidis, vel expoſitis.* b *In Cod.Barb.Nam etiam in hoc caſu, &c.* c *Vide conc.Trid.ſeſſ.14. de reform.c.7.* d *Exod.c.21.* e *C.1.eod.tit.in 2.comp.præter Ant. Butr. & alios vide. Guid. Pap. deciſ.121. incipit in Camera.* f *vide Bernard.Diaz in pract.crim.can.c.88.* g *vivat.* h *C.1. eod.tit.in 1.comp.*

Hoc

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN